

Svensk Författningssamling

Nr 521.

Brandlag;

given Särö den 15 juli 1944.

Vi GUSTAF med Guds nåde, Sveriges, Götes och Vendes Konung, göra vederligt: att Vi, med riksdagen, funnit gott förordna som följer

1 §.

Varje kommun skall i enlighet med bestämmelserna i denna lag hålla ett brandförsvar som tillfredsställer skäliga anspråk på trygghet mot skada av brand.

Kommun äger besluta, att brandförsvaret såvitt angår skydd mot skogsbrand skall ordnas för sig. Område för vilket särskilt skogsbrandförsvar avses (*skogsbrandrote*) skall, där det ej omfattar kommunen i dess helhet, till gränserna angivas beslutet. Skogsbrandrote må, efter överenskommelse, bestå utav utav olika kommuner. Beslut om särskilt skogsbrandförsvar skal för att vara gällande godkännas av länsstyrelsen. Länsstyrelse må ock, efter kommuns hörande, förordna härom.

Vad i denna lag stadgas i fråga om stad skall äga motsvarande tillämpning å köping, evad den utgör egen kommun eller ej, samt å municipalsamhälle, som på grund av konungens förordnande har att oberoende av kommunen i övrigt handhava sitt brandförsvar. Handhaves brandförsvaret av kommunalförbund, skola lagens bestämmelser om kommun hava avseende å förbundet.

2 §.

Tillsynen över brandförsvaret inom riket utövas av en riksbrandinspektör. Länsstyrelsen skall tillse, att brandförsvaret inom länet är tillfredsställande ordnat.

3 §.

I varje kommun skall finnas brandstyrka av betryggande storlek och sammansättning. Brandstyrkan skall utgöras 1. i stad av kommunal brandkår, bestående antingen av heltidsanställd personal (*yrkesbrandkår*) eller av personal, som förbundet sig att vid sidan av annan sysselsättning fullgöra brandtjänst (*borgarbrandkår*), samt 2. i annan kommun av borgarbrandkår eller av brandkår under ledning enskild sammanslutning eller enskilt företag (*frivillig brandkår*), vilken gentemot kommunen åtagit sig att svara för brandsläckning, däri inbegripet skyldighet att lämna annan kommun släckningshjälp.

Till kommuns brandstyrka skall därjämte höra erforderlig reserv, grundad å tjänsteplikt (*reservbrandstyrka*). Länsstyrelse äger medgiva befrielse från skyldighet för kommun att hålla brandkår, såframt kommunen träffat avtal om betryggande släckningshjälp från brandkår i annan kommun, så, ock för stad att hålla yrkesbrandkår eller borgarbrandkår, såframt i staden finnes frivillig brandkår med förpliktelse som ovan sägs.

4 §.

Ledningen av kommuns brandförsvar skall, närmast under den förvaltningsmyndighet som handhar brandförsvaret, utövas av en brandchef. Är skogsbrandförsvaret ordnat för sig, tillkommer ledningen därav en skogsbrandfogde eller, om kommunen är uppdelad i skogsbrandrotar, en fogde för varje rote.

För att biträda brandchefen eller skogsbrandfogden och vid förfall träda dennes ställe skola finnas en eller flera vice brandchefer eller vice brandfogdar. I mån av behov skall därjämte finnas annat brandbefäl.

Om den utbildning, brandbefäl skall äga, förordnar Konungen.

5 §.

Brandchef, vice brandchef, skogsbrandfogde och vice skogsbrand utses av kommunens beslutande myndighet eller, efter dess bestämmande av den förvaltningsmyndighet, som handhar brandförsvaret. Beslutet ska underställas länsstyrelsen, som har att pröva den utseddes lämplighet för uppdraget eller tjänsten. Den som utsetts av kommunen skall förordnas av länsstyrelsen, om ej särskilda skäl däremot äro. Består skogsbrandrote av två eller flera kommuner eller områden därav och enas kommunerna ej i valet av skogsbrandfogde eller vice skogsbrandfogde skall en av de valda av länsstyrelsen förordnas, där ej särskilda skäl annat föranleda.

Ej må annan vägra att mottaga uppdrag, som i första stycket avses, än den som av ämbete eller tjänst är hindrad att fullgöra uppdraget eller fyllt sextio år eller eljest uppgiver giltigt hinder eller ock de fyra senaste åren innehåft sådant uppdrag.

Brandchef, vice brandchef, skogsbrandfogde eller vice skogsbrandfogde må på grund av visad olämplighet, efter vederbörande kommuns hörande, av länsstyrelsen skiljas från uppdraget eller tjänsten.

6 §.

Den som innehar uppdrag som brandchef, vice brandchef, skogsbrandfogde eller vice skogsbrandfogde skall med avseende å rätt till gottgörelse i anledning av uppdraget vara likställd med vald ledamot av kommunal nämnd som utsetts till ordförande; dock att i fråga om ersättning för deltagande i eller annan verksamhet för släckning av skogsbrand skall gälla vad nedan i 15 § föreskrives.

För skogsbrandfogdes eller vice skogsbrandfogdes deltagande i utbildningskurs inom länet skall kommunen lämna denne skälig gottgörelse.

7 §.

Kommun är skyldig att anskaffa och underhålla materiel, byggnader och andra för brandförsvaret erforderliga anordningar, brandtorn likväl undantagna, samt att draga försorg om nödig vattentillgång för släckning av brand dock allenast i den mån oskälig kostnad därigenom icke åsamkas kommunen.

8 §.

I kommun skall brandsyn hållas och sotning verkställas i enlighet med de föreskrifter, Konungen därom meddelar.

9 §.

Efter framställning av brandchef i kommun, där brand tagit eller hotar att taga större omfattning, är annan kommun pliktig lämna släckningshjälp i den utsträckning brandchefen i den kommunen prövar möjlig utan att skälig hänsyn till dess egen säkerhet åsidosättes.

För kostnad, som åsamkats kommun i anledning av framställning om släckningshjälp, är kommunen berättigad erhålla skälig ersättning. Kunna kommunerna icke enas om ersättningen, skall denna fastställas av länsstyrelsen i det län där branden utbrutit.

10 §.

Då så erfordras för släckning av brand är envar, som under kalenderåret fyller lägst sexton och högst sextiofem år och som vistas i orten, pliktig att, i den mån kroppskrafter och hälsotillstånd tillåta, medverka vid släckningen. Bland de i kommunen bosatta sålunda tjänstepliktiga må lämpliga personer tagas i anspråk för brandtjänst i reservbrandstyrkan. För sådan tjänst skola i första hand frivilliga uttagas. Den som uttagits är skyldig att delta i brandövning under högst femton timmar årligen samt är för medverkan vid brandsläckning berättigad till skälig ersättning av kommunen. Uttagning verkställs av den förvaltningsmyndighet som handhar brandförsvaret.

11 §.

Ägare av byggnad eller upplag eller annan anläggning är skyldig att anskaffa och underhålla erforderliga brand- och livräddningsredskap ävensom att i övrigt vidtaga nödiga åtgärder till förebyggande och bekämpande av brand, i den mån de ej medföra oskälig kostnad. För tillsyn, röjning eller annat dylikt arbete efter brand, vilket ej är hänförligt till eftersläckning, har ägaren att tillhandahålla erforderlig arbetskraft. Såsom ägare anses jämväl den, som innehar egendom med fri förfoganderätt eller fideikommissrätt eller därmed jämförlig rätt. Sker skogsavverkning invid järnväg och vidtages ej inom område på kortare avstånd från närmaste järnvägsspår än trettio meter erforderliga åtgärder till förhindrande av att genom avverkningen ökad fara för skogsbrand uppkommer, må åtgärderna på järnvägsförvaltningens bekostnad vidtagas av länsstyrelsen eller järnvägsförvaltningen.

12 §.

Ej må någon handhava eld eller eldfarligt föremål att brand därav lätt kan uppstå.

13 §.

Uppstår brand eller är överhängande fara därför och kan ej den, som varnar branden eller faran eller eljest får kunskap därom, genast släcka branden eller undanröja faran, skall han varsko dem, vilkas liv eller egendom är i fara, samt tillkalla hjälp.

14 §.

Den som vid brand för befälet äger, där så finnes nödigt för släckning eller räddning företaga sådant ingrepp i annans rätt, som efter ett skäligt bedömande finns nödigt. Han äger sålunda bland annat bereda brandstyrka tillträde till fastighet, avspärra brandplatsen, undanskaffa hägnad, nyttja brunn, vattenledning, redskap, telefon, hästar eller fordon, fälla träd, anlägga moteld samt riva eller spränga hus. Ingrepp av ringa omfattning må, jämväl företagas av annan, som deltager i släcknings och räddningsarbetet, därest befälhavarens föreskrift lämpligen icke kan inhämtas.

15 §.

Den som deltagit i eller på, annat sätt varit verksam för släckning av brand eller som deltagit i övning med brandkår må, av statsmedel kunna bekomma ersättning för skada, som därvid åsamkats honom. Ersättning av statsmedel må jämväl kunna utgå för deltagande i eller annan verksamhet för släckning av skogsbrand. Härjämte må av statsmedel belöning tilldelas den, som vid släckning av skogsbrand visat rådighet och nit. Närmare bestämmelser i omförmälda hänseenden meddelas Konungen.

16 §.

Åsidosätter kommun sina, skyldigheter enligt denna lag skall länsstyrelsen förordna om rättelse samt, där förordnande ej efterkommes, förelägga lämpligt vite. Samma lag vare, där ägare av byggnad, upplag eller annan anläggning icke fullgör vad honom enligt 11 § första stycket första punkten åligger. Tillhandahåller ägaren icke erforderlig arbetskraft efter vad i samma stycke andra punkten sägs, må arbetet på ägarens bekostnad utföras genom brandchefens försorg.

17 §.

Den som uttagits till reservbrandstyrka äger att överklaga beslutet hos länsstyrelsen inom en månad efter det han därav erhållit del.

18 §.

Klagan över beslut, som enligt denna lag meddelats av länsstyrelse må föras hos Konungen i vederbörande statsdepartement i den ordning som för överklagande av förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut är bestämd.

19 §.

Den som utan tillstånd eller giltigt skäl uteblir från övning eller brandsläckning, vartill han genom brandsignal eller annorledes kallats, eller lämnar honom anvisat arbete eller eljest icke åtlyder vad brandbefäl i och för tjänsten befallt eller som bryter mot föreskrift i 12 eller 13 § eller som hindrar eller söker hindra åtgärd, som i 14 § avses, straffes med dagsböter.

Arbetsgivare eller arbetsledare, som förvägrar anställd nödig ledighet för deltagande i övning eller brandsläckning eller därmed sammanhängande arbete, straffes, såvitt ledigheten kunnat utan synnerlig olägenhet medgivas likaledes med dagsböter.

Den som genom brandsignal eller annorledes, obehörigen åstadkommer brandstyrkas utryckning eller samling straffes med dagsböter eller fängelse i högst sex månader.

20 §.

Böter och viten, som ådömas enligt denna lag, skola tillfalla kronan.

21 §.

De närmare föreskrifter, som äro erforderliga, för ett ändamålsenligt ordnande av brandförsvaret, meddelas av Konungen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1945, från och med vilken dag 24 kap. byggningabalken, brandstadgan den 15 juni 1923 (nr 173) och lagen den 7 maj 1937 (nr 222) om förekommande och släckning av skogseld upphöra att gälla.

Vad i 5 § tredje stycket är stadgat skall icke äga å tjänsteman vid brandväsendet, som tillsatts före denna lags ikraftträdande, så länge det för honom vid sistnämnda, tidpunkt gällande tjänsteförhållandet består.

Det alla som vederbör hava sim hörsamligen att efterträta. Till yttermera visso hava, Vi detta, med egen hand underskrivit och med Vårt kungl. sigill bekräfta låtit.

Särö den 15 juli 1944.

GUSTAF.

(L. S.)

(Kommunikationsdepartementet.)

Thorwald Bergquist

Avskriften är gjord av Björn Albinson för Värmlands brandhistoriska klubb. Den är kontrollerad efter bästa förmåga.

Nr 522.

KUNGL. MAJ:TS

Brandstadga;

given Särö den 15 juli 1944.

Kungl. Maj:t har, efter riksdagens hörande, funnit gott förordna som följer.

AVDELNING I.

Bestämmelser angående stad.

Om brandordning samt om förvaltningen av brandförsvarets angelägenheter.

1 §.

För varje stad skall finnas brandordning, upptagande de bestämmelser, som utöver vad i allmän lag eller denna stadga, eller eljest i vederbörlig ordning föreskrivits äro erforderliga för ordnande av stadens brandförsvär. I brandordning må för överträdelse av dess stadganden föreskrivas böter, högst trehundra kronor, där ej å förseelsen kan följa straff efter allmän lag eller denna stadga.

2 §.

1 mom. Brandordning antages av stadsfullmäktige. Beslut om antagande av brandordning skall underställas länsstyrelsens prövning.

Beslut som sålunda underställas, skall efter det riksbrandinspektören blivit i ärendet hörd antingen oförändrat fastställas eller ogillas. Vägras fastställelse, skall skäl därtill angivas.

Då brandordning fastställts, skall meddelande om fastställelsen ofördröjligen intagas i länskungörelserna. Ett exemplar av brandordningen skall insändas till riksbrandinspektören.

Det åligger magistraten att dels skyndsamt besörja att kungörelse om fastställelse införes i den eller de tidningar, vari kommunala meddelanden för orten pläga införes, dels tillse att inom staden exemplar av brandordningen finnas att tillgå för köpare.

Vad sålunda stadgats skall äga tillämpning jämväl i fråga om ändring i eller tillägg till brandordning.

2 mom. För brandstyrka, brandbefäl och skorstensfejare må stadsfullmäktige utfärda särskilda reglementen.

3 §.

1 mom. Förvaltningen av brandförsvarets angelägenheter skall handhavas av den kommunala förvaltningsmyndighet, som stadsfullmäktige därtill utse. Därest så befinnes lämpligt, må särskild brandstyrelse tillsättas. I brandordningen skola i sådan händelse intagas föreskrifter om brandstyrelsens sammansättning samt om dess arbetsformer m. m.

2 mom. Det ankommer på den myndighet, som förvaltar brandförsvarets angelägenheter, bland annat;

- 1) att övervaka efterlevnaden av brandlagen, brandstadgan, brandordningen och övriga brandförsvarets rörande föreskrifter;
- 2) att uppgöra förslag till brandordning, reglementen och sotningstaxa samt till erforderliga ändringar i stadens brandorganisation;
- 3) att årligen avgiva förslag till inkomst- och utgiftsstat för stadens brandförsvär; samt
- 4) att till vederbörande myndigheter avgiva yttranden och göra framställningar i frågor av mera, allmän betydelse för brandförsvaret.

Den förvaltande myndigheten äger icke taga, befattning med fråga, som faller under brandchefens befälsmyndighet.

Om brandstyrka och brandbefäl.

4 §.

I brandordningen skola intagas bestämmelser angående bland annat;

- 1) vilka slag av brandstyrkor som skola finnas i staden;
- 2) det lägsta antal brandbefäl och brandmän, som skall finnas i staden, med angivande av lägsta antal brandmän för varje slag av brandstyrka
- 3) det lägsta antal brandbefäl och brandmän, som ständigt skall vara berett till en första utryckning; samt
- 4) det lägsta antal övningar, som skall hållas med stadens brandstyrkor

5 §.

Av yrkesbrandkår skall alltid en styrka, av betryggande storlek vara kasererad å brandstation. Borgarbrandkår skall genom särskild anordning kunna inkallas till tjänst å varje tid av dygnet.

6 §.

1 mom. Uttagning av tjänstepliktiga till reservbrandstyrka ska ske namneligen.

2 mom. Då tjänst som brandchef eller vice brandchef vid yrkesbrandkår skall tillsättas, skall kungörelse härom införas i allmänna tidningarna samt i en eller flera tidningar inom orten med angivande av den tid, inom vilken sökande har att insända sina ansökningshandlingar till den myndighet, som skall tillsätta tjänsten.

7 §.

1 mom. I fråga om befäl vid yrkesbrandkår skola följande kompetensföreskrifter gälla.

Brandchef samt vice brandchef, som icke tillika är brandmästare, ävensom andra därmed jämförliga, befattningshavare skola hava genomgått brandchefskurs kategori I vid statens brandskola. Vice brandchef, som tillika är brandmästare, skall hava genomgått antingen nämnda kurs eller brandmästarkurs kategori I vid brandskolan. Brandmästare skall hava genomgått brandmästarekurs kategori I vid statens brandskola.

Brandförman skall hava genomgått brandförmanskurs vid nämnda skola.

2 mom. I fråga, om befäl vid borgarbrandkår skola följande föreskrifter gälla.

Brandchef samt vice brandchef, som icke tillika är brandmästare, skall hava genomgått brandchefskurs kategori I eller kategori II vid statens brandskola. Vice brandchef, som tillika är brandmästare, skall hava genomgått antingen någon av nämnda kurser eller brandmästarkurs kategori I vid brandskolan. Länsstyrelsen äger dock, när skäl därtill äro, för särskilda fall förordna, antingen att brandchef eller vice brandchef skall hava genomgått brandchefskurs kategori I eller att för sådan befattningshavare genomgång av brandchefskurs kategori III vid brandskolan må anses tillfyllest.

Brandmästare och brandförmän skola, där länsstyrelsen icke på grund av särskilda skäl medgiver undantag, hava genomgått antingen brandmästarekurs kategori II eller annan kurs kategori I eller II vid statens brandskola.

3 mom. Skogsbrandfogde och vice skogsbrandfogde äro skyldiga att genomgå sådan kurs i skogsbrandsläckning, som anordnas inom länet.

8 §.

1 mom. Det åligger brandchef att taga den befattning med stadens brandförsvaret, som denna brandlagen, denna stadga eller eljest föreskrives.

2 mom. Brandchef är skyldig att föra befäl över stadens brandstyrkor samt tillse att de erhålla erforderlig övning. Då eldsläckningshjälp erhållits från annan ort, skall den befälhavare, som erhållit hjälpen, utöva befälet, där ej annat överenskommes.

Har brand tagit eller hotar den taga större omfattning, äger länsstyrelsen förordna särskild befälhavare.

3 mom. Då brandchef erhållit kunskap om brand eller överhängande fara därför, skall han, så snart ske kan, underrätta polischefen i orten.

4 mom. Finner brandchef i särskilt fall omedelbar åtgärd till förhindrande av brands uppkomst vara av nöden, åligger det honom att därom meddela föreskrift.

9 §.

I brandordning eller i reglemente skola närmare bestämmelser meddelas om brandstyrkas och brandbefälets åligganden samt vad därmed har samband.

Om vissa för brandförsvaret erforderliga anordningar.

10 §.

Det åligger stad bland annat

1) att hålla brandtelegraf eller ock på annat lämpligt sätt träffa anordning, varigenom brandkåren kan av allmänheten alarmeras;

2) att tillse att lämplig anordning finnes för inkallande av brandpersonalen;

3) att på lämpligt sätt anordna brandvakt för uppmärksammande av brand.

Närmare bestämmelser härom samt om de övriga anordningar, som äro erforderliga för stadens brandförsvaret, skola införas i brandordningen.

Om brandsyn.

11 §.

1 mom. I stad skall allmän brandsyn äga rum en gång årligen å tid, som i brandordning bestämmes. Oberoende av vad sålunda föreskrivits skall, när brandchefen påfordrar, särskild brandsyn hållas.

Allmän brandsyn skall omfatta samtliga byggnader, upplag och andra anläggningar i staden.

Den myndighet som förvaltar brandförsvarets angelägenheter, må efter brandchefens hörande medgiva, att mindre eller avsidet belägen byggnad eller anläggning icke skall omfattas av den allmänna brandsynen. Beviljas sådant undantag, skall den förvaltande myndigheten bestämma, om och huru ofta brandsyn å anläggningen skall äga rum.

2 mom. Brandsyn förrättas av en nämnd, bestående av brandchefen eller efter hans förordnande annan av brandbefälet såsom ordförande, skorstensfejaren i sotningsdistriktet samt en av byggnadsnämnden förordnad person, vilken bör hava byggnadsteknisk utbildning.

Genom kungörelse eller annorledes skall i förväg meddelande lämnas om tid, då brandsyn skall hållas.

3 mom. Vid brandsyn skall noga undersökas

1) huruvida de föreskrifter, som meddelats till förebyggande av brands uppkomst och spridning, till räddning vid brand av liv och egendom samt till underlättande av brandsläckning, blivit iakttagna;

2) huruvida, å eldstad, mur, rör, tak, skorsten, elektriska anläggningar och därtill hörande ledningar eller annorstädes finnes brist, som kan medföra brandfara, samt huruvida efter föregående brandsyn eldstad, rökgång eller ventilations- eller avgasrör anordnats, borttagits eller ändrats samt

3) huruvida i övrigt anordning eller förhållande förefinnes, som kan medföra fara för brands uppkomst och spridning eller svårighet att vid brand utföra eldsläckning och räddning av liv och egendom.

4 mom. I stad med yrkesbrandkår må i brandordning stadgas;

att brandchefen äger för särskilda fall besluta, att byggnad upplag eller annan anläggning icke årligen skall undergå brandsyn;

att brandchefen eller efter hans förordnande annan av brandbefälet ensam äger verkställa brandsyn; samt

att den del av brandsyn, som avses i 3 mom. 2) må, utom såvitt angår elektriska anläggningar och därtill hörande ledningar, i samband med sotning utföras av skorstensfejare, därvid skorstensfejaren äger att meddela föreläggande, som i 12 § 1 mom. första stycket avses.

12 §.

1 mom. Upptäckes vid brandsyn att fastighetsägare eller annan icke vidtagit vad jämlikt lag eller annan författning åligger honom med avseende på brandförsvaret, skall föreläggande meddelas honom att inom viss tid vidtaga rättelse.

Har föreläggande givits, skall å förut kungjord tid efterbesiktning förrättas på föranstaltande av den, som givit föreläggandet. Befinnes därvid föreläggandet icke vara fullgjort, skall anmälan göras hos länsstyrelsen för den åtgärd, som kan av förhållandena påkallas. I ärende, varom nu är fråga, må länsstyrelsen förelägga lämpligt vite.

2 mom. Befinnes vid brandsyn synnerlig fara för brand vara för handen åligger det syneförrättare att genast meddela föreskrift om omedelbar åtgärd för farans undanröjande.

13 §.

1 mom. Vid brandsyn och efterbesiktning skall föras protokoll. Därest protokollet innefattar anmärkning, skall avskrift av detsamma, i vad det rör fastighetsägare eller annan, vid synetillfället eller ofördröjligen därefter tillställas denne.

2 mom. Anteckning om vad vid brandsyn förekommit skall införas i en för ändamålet inrättad, hos brandchefen förvarad förteckning över fastigheterna i staden.

14 §.

Nekar någon utan godtagbar anledning syneförrättare tillträde till byggnad eller annan anläggning, där brandsyn skall förrätt, skall handräckning lämnas av polischefen i orten.

Om sotning.

15 §.

I byggnad med eldstad skall sotning verkställas.

Vid sotning skola alla rökgångar ävensom eldstäder, som icke äro inrättade för användning uteslutande av gas eller elektricitet, jämte tillhörande rökrör, imrör och ventilationsrör noga rengöras.

Om den tid, som för olika slag av eldstäder jämte rökgångar må förflyta från en sotning till nästa, skola bestämmelser intagas i brandordningen.

Denna tid får icke utsträckas längre än till två år. Brandchefen må, om särskilda skäl därtill äro, efter skorstensfejarens hörande medgiva, undantag från vad sålunda blivit stadgat.

16 §.

I brandordningen skall införas bestämmelse, huruvida staden skall utgöra ett eller flera sotningsdistrikt. Skall uppdelning ske i flera distrikt, skola de olika distriktens gränser angivas.

För varje sotningsdistrikt skall finnas en yrkesutbildad skorstensfejare, som i enlighet med vad nedan sägs godkänts eller anställts såsom skorstensfejare i distriktet.

17 §.

Den som vill vinna godkännande eller anställning såsom skorstensfejare för sotningsdistrikt skall, där ej länsstyrelsen medgiver undantag, hava genomgått kurs för skorstensfejaremästare vid statens brandskola,.

18 §.

Då skorstensfejare för sotningsdistrikt skall utses, skall kungörelse därom införas i allmänna tidningarna med angivande av den tid, inom vilken den, som önskar vinna godkännande eller anställning såsom skorstensfejare för distriktet, har att ansöka därom. Efter ansökningstidens utgång utfärdar den myndighet som förvaltar brandförsvarets angelägenheter, för den av de sökande som prövas vara lämpligast, bevis att han godkänts eller anställts såsom skorstensfejare för distriktet.

Finner nämnda myndighet skorstensfejaren icke vidare vara lämplig, må myndigheten återkalla godkännandet eller häva anställningsavtalet.

19 §.

Det åligger skorstensfejaren att tillse, att föreskriven sotning verkställs inom hans distrikt. Skorstensfejaren skall själv utföra sotningsarbetet eller överlåta detta åt biträden, anställda hos honom. Annan må ej verkställa föreskriven sotning, så framt icke brandchefen efter skorstensfejarens hörande för särskilda fall medgiver undantag.

20 §.

Vid sotning skall sorgfälligt undersökas, huruvida å eldstad, mur, rör, tak, skorsten och dylikt finnes felaktighet, som kan medföra brandfara, varjämte uppmärksamhet ägnas jämväl åt annat, som kan utgöra föremål för undersökning vid brandsyn. Upptäckes felaktighet eller iakttagas annat missförhållande, skall brandchefen ofördröjligen underrättas därom.

21 §.

För sotningsarbetets utförande skall skorstensfejare å förut tillkännagiven tid äga tillträde till byggnad och lägenhet ävensom, när sådant för arbetets verkställande är erforderligt till bredvidliggande fastighet. Neka skorstensfejaren utan godtagbart skäl tillträde, skall polischefen i orten lämna handräckning.

22 §.

1 mom. Sotningstaxa antages av stadsfullmäktige samt skall, för att vara gällande, fastställas av länsstyrelsen.

2 mom. Angående skorstensfejares åligganden i övrigt må meddelas i brandordningen eller i reglemente.

3 mom. I brandordningen må, införas de ytterligare bestämmelser om sotning, som äro av nöden utöver vad i detta kapitel stadgas.

Om vissa med stad jämförliga samhällens skyldighet att ordna sitt brandförsvar.

23 §.

Vad i denna avdelning är föreskrivet för stad skall gälla även för köping samt för annan tätare bebyggd ort, beträffande vilken de föreskrifter skola tillämpas, som jämlikt brandlagen gälla stad.

AVDELNING II.

Bestämmelser angående landsbygden

Om brandordning samt om förvaltningen av brandförsvarets angelägenheter

24 §.

På landsbygden skall för varje kommun finnas brandordning, upptagande de bestämmelser, som utöver vad i allmän lag eller denna stadga eller eljest i vederbörlig ordning föreskrivits äro erforderliga för ordnande av kommunens brandförsvaret.

I brandordning må för överträdelse av dess stadganden föreskrivas böter, högst trehundra kronor, där ej å förseelsen kan följa straff efter allmän lag eller denna stadga.

25 §.

1 mom. Brandordning antages av kommunalfullmäktige. Beslut om antagande av brandordning skall underställas länsstyrelsens prövning

Beslut, som sålunda underställas, skall antingen oförändrat fastställas eller ogillas. Vägras fastställelse, skall skäl därtill angivas.

Då brandordning fastställts, skall meddelande om fastställelsen ofördröjligen intagas i länskungörelserna. Ett exemplar av brandordningen skall insändas till riksbrandinspektören.

Det åligger kommunalnämnden att dels skyndsamt besörja att kungörelse om fastställelsen införes i den eller de tidningar, vari kommunala meddelande den för orten pläga införes, och uppsättes å kommunens anslagstavlor, dels tillse att inom kommunen exemplar av brandordningen finnas att tillgå för köpare.

Vad sålunda stadgats skall äga tillämpning jämväl i fråga om ändring eller tillägg till brandordning.

2 mom. För brandstyrka och brandbefäl må kommunalfullmäktige utfärda särskilda, reglementen.

26 §.

1 mom. Förvaltningen av brandförsvarets angelägenheter skall handhas av den kommunala förvaltningsmyndighet, som kommunalfullmäktige därtill utse. Därest så befinnes lämpligt, må särskild brandstyrelse tillsättas. I brandordningen skola i sådan händelse intagas föreskrifter om brandstyrelsens sammansättning samt om dess arbetsformer m. m.

2 mom. Det tillkommer den myndighet, som förvaltar brandförsvarets lägenheter, bland annat

- 1) att övervaka, efterlevnaden av brandlagen, brandstadgan, brandordningen och övriga brandförsvaret rörande föreskrifter;
- 2) att uppgöra förslag till brandordning och reglementen samt till erforderliga ändringar i kommunens brandorganisation;
- 3) att årligen avgiva förslag till inkomst- och utgiftsstat för brandförsvaret samt
- 4) att till vederbörande myndigheter avgiva yttranden och göra framställningar av mera allmän betydelse för brandförsvaret.

Den förvaltande myndigheten äger icke taga befattning med fråga, som faller under brandchefens befälsmyndighet.

Om brandstyrka och brandbefäl.

27 §.

I brandordningen skola intagas bestämmelser angående bland annat

- 1) vilka slag av brandstyrkor som skola finnas i kommunen;
- 2) det lägsta antal brandbefäl och brandmän, som skall finnas i kommunen, med angivande av lägsta antal brandmän för varje slag av brandstyrka samt;
- 3) det lägsta antal övningar, som skall hållas med kommunens brandstyrkor.

28 §.

Borgarbrandkår och sådan frivillig brandkår, som gentemot kommunen åtagit sig att svara för brandsläckning, skola genom telefon eller annan anordning kunna inkallas till tjänst varje tid av dygnet.

29 §.

Uttagning av tjänstepliktiga till reservbrandstyrka skall ske namneligen.

30 §.

1 mom. Brandchef skall, där ej länsstyrelsen annorlunda förordnar, hava genomgå brandchefskurs kategori III eller annan kurs för brandpersonal vid statens brandskola.

2 mom. Brandchef, vice brandchef, skogsbrandfogde och vice skogsbrandfogde äro skyldiga att genomgå sådan kurs i skogsbrandsläckning, som anordnas inom länet

31 §.

1 mom. Det åligger brandchef att taga den befattning med kommunens brandförsvaret, som i brandlagen, denna stadga eller eljest föreskrives.

2 mom. Brandchef är skyldig att föra befäl över brandstyrkorna i kommunen samt att tillse att de erhålla erforderlig övning. Då släckningshjälp erhållits från annan ort, skall den befälhavare, som erhållit hjälpen, utöva befälet, där ej annat överenskommes.

Har brand tagit eller hotar den taga större omfattning, äger länsstyrelsen förordna särskild befälhavare.

3 mom. Då brandchef erhållit kunskap om brand eller överhängande fara därför, skall han så snart ske kan, underrätta polischefen i orten.

4 mom. Finner brandchef i särskilt fall omedelbar åtgärd till förhindrande av brands uppkomst vara oundgängligen av nöden, åligger det honom att därom meddela föreskrift.

32 §.

I brandordningen eller i reglemente skola närmare bestämmelser meddelas om brandstyrkans och brandbefällets åligganden samt vad därmed har samband

Om vissa för brandförsvaret erforderliga anordningar.

33 §.

1 mom. I brandordningen skola införas bestämmelser om de särskilda anordningar, som äro erforderliga för kommunens brandförsvaret.

2 mom. I brandordningen må vidare intagas anvisningar om vad som till förebyggande av brands uppkomst och spridning bör iaktas vid byggande och underhåll av hus med eldstad.

Om brandsyn.

34 §.

1 mom. På landsbygden skall allmän brandsyn äga rum en gång årligen å tid, som i brandordningen bestämmes. Oberoende av vad sålunda föreskrivits skall, när brandchefen så påfordrar, särskild brandsyn hållas.

Allmän brandsyn skall omfatta, samtliga byggnader, upplag och andra anläggningar inom kommunen.

Den myndighet, som förvaltar brandförsvarets angelägenheter, må efter brandchefens hörande medgiva, att mindre eller avsidens belägen byggnad eller annan anläggning icke skall omfattas, av den allmänna brandsynen. Beviljas sådant undantag, skall den förvaltande myndigheten bestämma om och huru ofta, brandsyn å anläggningen skall äga rum.

2 mom. Brandsyn förrättas av en nämnd, bestående av brandchefen eller efter hans förordnande av annan av brandbefälet såsom ordförande samt en eller två därtill lämpliga personer, som utses av den förvaltande myndigheten. För brandsyns förrättande må nämnda myndighet indela kommunen i distrikt, därvid en brandsynenämnd skall tillsättas för varje distrikt. I sådan händelse äger den förvaltande myndigheten utse lämplig person, som ej är brandbefäl, till ordförande i brandsynenämnden.

Vid brandsyn å fastighet, som är försäkrad mot skada av brand, äger försäkringsinrättning, hos vilken fastigheten är försäkrad, vara tillstådes genom ombud med rätt att göra erinringar men icke att deltaga i besluten.

3 mom. Vid brandsyn skall noga undersökas

1) huruvida, de föreskrifter, som meddelats till förebyggande av brands uppkomst och spridning, till räddning vid brand av liv och egendom samt till underlättande av brandsläckning, blivit iakttagna, därvid särskilt skall tillses, att sotning ägt rum;

2) huruvida å, eldstad, mur, rör, tak, skorsten, elektriska anläggningar och därtill hörande ledningar eller annorstädes finnes brist, som kan medföra brandfara, samt huruvida efter föregående brandsyn eldstad, rökgång eller ventilations- eller avgasrör anordnats, borttagits eller ändrats samt

3) huruvida i övrigt anordning eller förhållande förefinnas, som kan medföra fara för brands uppkomst och spridning eller svårighet utföra eldsläckning och räddning av liv eller egendom.

35 §.

1 mom. Upptäckes vid brandsyn att fastighetsägare eller annan icke vidtagit vad jämlikt lag eller annan författning åligger honom med avseende på brandförsvaret, skall föreläggande meddelas honom att inom viss tid vidtaga rättelse.

Har föreläggande givits, skall å förut kungjord tid efterbesiktning förrättas på föranstaltande av den, som givit föreläggandet. Befinnes därvid föreläggandet icke vara fullgjort, skall anmälan göras hos länsstyrelsen för den åtgärd, som kan av förhållandena påkallas. I ärende, varom nu är fråga, må länsstyrelsen förelägga lämpligt vite.

2 mom. Befinnes vid brandsyn synnerlig fara vara för handen, åligger det synenämnden att genast meddela föreskrift om omedelbar åtgärd för farans undanröjande.

36 §.

1 mom. Vid brandsyn och efterbesiktning skall föras protokoll. Därest protokollet innefattar anmärkning, skall avskrift av detsamma, i vad det rör fastighetsägare eller annan, vid synetillfället eller ofördröjligen därefter tillställas denne.

2 mom. Anteckning om vad vid brandsyn förekommit skall införas i en för ändamålet inrättad, hos brandchefen förvarad förteckning.

37 §.

Nekar någon utan godtagbar anledning syneförrättare tillträde till byggnad eller annan anläggning, där brandsyn skall förrättas, skall handräckning lämnas av polischefen i orten.

Om sotning.

38 §.

I byggnad med eldstad skall sotning verkställas.

Vid sotning skola rökgångar ävensom eldstäder, som icke äro inrättade för användning uteslutande av gas eller elektricitet, jämte tillhörande rökrör, imrör och ventilationsrör noga rengöras.

I brandordningen skall föreskrift intagas om den tid, som för olika slag av eldstäder jämte rökgångar, må förflyta från en sotning till nästa, ävensom meddelas bestämmelser om sotning, som kunna vara erforderlig.

Det åligger fastighetsägare eller, om fastigheten är utarrenderad, arrendator att tillse att förskriften sotning verkställas.

Såsom ägare anses jämväl den, som innehar egendom med fri förfoganderätt eller fideikommissrätt eller annan därmed jämförlig rätt.

AVDELNING III.

Allmänna bestämmelser.

till förekommande och släckning av skogsbrand.

39 §.

I brandordning skola intagas de föreskrifter, som utöver vad i allmän lag eller denna stadga eller eljest i vederbörlig ordning föreskrivits äro erforderliga för ordnande av brandförsvaret.

40 §.

Det åligger skogsbrandfogde, bland annat, att planlägga de åtgärder, som skola vidtagas i händelse av skogsbrand samt att vid skogsbrand utöva befälet.

Har skogsbrandförsvaret icke organiserats för sig, skall nämnda planläggning verkställas av brandchefen.

41 §.

Vill någon företaga kolning eller tjärbränning eller ock svedja eller bränna gräs, ris eller ljung eller, för annat ändamål uppgöra eld i skog eller så nära skog, att elden lätt kan spridas dit, åligger det honom att, genom grävning eller annorledes vidtaga de särskilda anordningar, som kunna anses erforderliga till förhindrande av eldens spridning.

Då stark torka råder eller i följd av stark blåst fara för skogsbrand föreligger, må svedjning eller bränning av gräs, ris eller ljung icke förehas eller eljest, utom för utövande av näring eller i fall av trängande behov, eld uppgöras i skog eller så nära skog, att elden lätt kan spridas dit.

Eld, som uppgjorts å, plats, varom ovan nämnts, må ej övergivas, förrän den blivit fullständigt släckt.

42 §.

Uppkommer skogsbrand eller är överhängande fara därför för handen och kan ej den, som varsnar branden eller faran eller eljest får kunskap därom, genast släcka branden eller undanröja faran, åligger det honom dels att, om släckningsskyldiga veterligen uppehålla sig i närheten av brandstället, genast giva dem underrättelse, dels ock att, så fort ske kan, underrätta skogsbrandfogden eller annat brandbefäl eller polisman eller vid skogsstaten eller hos skogsvårdsstyrelsen anställd person. Har polisman eller vid skogsstaten eller hos skogsvårdsstyrelsen anställd person erhållit sådant meddelande, skall han genast underrätta skogsbrandfogden därom.

Har skogsbrandfogde erhållit kunskap om skogsbrand eller överhängande fara därför, skall han ofördröjligen sammankalla nödigt manskap för brandens släckning samt, så fort ske kan, underrätta brandchefen samt polischefen i orten.

Kallelse till skogsbrandsläckning skall av envar utan dröjsmål fortskaffas. Envar släckningsskyldig är efter kallelse pliktig att, försedd med tillgängliga släckningsredskap, genast begiva sig till anvisad plats och delta i släckningsarbetet. Befinner släckningsskyldig sig i närheten av brandstället, skall han, så snart han fått kunskap om branden, utan kallelse skynda dit och taga del i nämnda arbete.

För släckning av skogsbrand, som tagit eller hotar taga större omfattning skall befälhavaren, där så erfordras, göra framställning om militärhandräckning hos länsstyrelsen eller annan myndighet, som är behörig att begära sådan handräckning.

Om besiktning.

43 §.

Riksbrandinspektören samt brandchef, såvitt angår dennes verksamhetsområde, ävensom annan av länsstyrelsen därtill förordnad person skola för besiktning av anordningar till förebyggande av brands uppkomst och spridning äga, tillträde till byggnad, upplag eller annan anläggning å tid, som av besiktningsmannen bestämmes.

Nekar någon utan godtagbar anledning besiktningsman tillträde förbesiktning, skall handräckning lämnas av polischefen i orten.

Ansvarsbestämmelser m. m.

44 §.

Den som vid brandsyn eller besiktning utan godtagbar anledning nekar förrättningsman tillträde till byggnad eller annan anläggning som skall undersökas, eller som utan skäl vägrar skorstensfejare tillträde, de denne inställer sig för verkställande av sotning, straffes med böter

Till samma, straff vare den förfallen, som icke låter verkställa i 38§ avsedd sotning eller som bryter mot föreskrifterna i 42 § första, tredje eller fjärde stycket.

45 §.

Uraktlåter skorstensfejare vad honom enligt denna stadga åligger, straffes med dagsböter, där ej förseelsen anses böra föranleda varning.

46 §.

Förseelse mot denna stadga eller mot brandordning åtalas hos polisdomstol, där sådan är inrättad, men eljest vid allmän domstol.

47 §.

1 mom. Till straff enligt denna stadga må icke dömas, om å förseelsen följer straff enligt allmän lag.

2 mom. Böter och viten, som å dömas på grund av denna stadga eller brandordning tillfaller kronan.

48 §.

1 mom. Den som är missnöjd med beslut vid brandsyn äger att överklaga beslutet hos länsstyrelsen inom en månad efter det han skriftligen erhållit del av densamma.

2 mom. Över beslut, som länsstyrelse meddelat på grund av denna stadga eller brandordning må besvär anföras hos Konungen i vederbörande statsdepartement inom tid, som i allmänhet är bestämd för överklagande av förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut.

49 §.

1 mom. Vad i denna stadga är föreskrivet om stadsfullmäktige skall i fråga om köping, som utgör egen kommun, gälla kommunalfullmäktige och i fråga om annan ort, som i 23 § avses, municipalfullmäktige. Finnas ej stadsfullmäktige, kommunalfullmäktige eller municipalfullmäktige, skall vad därom är föreskrivet stämman gälla allmän rådstuga eller municipalstämma.

2 mom. Vad i denna stadga är föreskrivet om magistrat gäller för Stockholm överståthållarämbetet, för stad, där magistrat ej finnes, kommunalborgmästare samt för köping och annan ort, som i 23 § avses, kommunalnämnd eller municipalnämnd

3 mom. Vad i denna stadga är föreskrivet om byggnadsnämnd skall, därest sådan nämnd ej finnes, gälla kommunalnämnd eller municipalnämnd.

50 §.

Vad i denna stadga eller brandordning föreskrives gäller även beträffande byggnad, upplag eller annan anläggning, som tillhör staten.

51 §.

Länsstyrelse må med avseende å icke planlagt område av stad, köping eller annan ort, som i 23 § avses, medgiva de undantag från bestämmelserna i avdelning I, vilka kunna vara av behovet påkallade.

52 §.

I länskungörelserna skall årligen införas en sammanställning, upptagande alla brandchefer, vice brandchefer, skogsbrandfogdar och vice skogsbrandfogdar i länet.

53 §.

Tjänsteman vid brandväsendet må ej;
driva handel med brandredskap; eller
vara kommissionär eller agent för annan, som driver sådan handel; eller vara delägare i handelsbolag eller styrelseledamot i aktiebolag eller ekonomisk förening, som har till huvudsaklig uppgift att bedriva verksamhet av nu nämnt slag.

Övergångsbestämmelser.

Denna stadga skall jämte vad här nedan sägs träda i kraft den 1 januari 1945 med undantag för 7 § 1 och 2 mom., 17 § och 30 § 1 mom., som skola träda i kraft den 1 januari 1948. Intill denna tidpunkt skall såsom fordran för att vinna godkännande såsom skorstensfejare för sotningsdistrikt gälla, att sökanden uppnått 25 års ålder samt antingen med godkända kunskapsbetyg genomgått statsunderstödd fackskola för utbildande av skorstensfejare eller ock minst fem år med goda vitsord arbetat i yrket.

Kompetensföreskrifterna i 7 § 1 och 2 mom., 17 § och 30 § 1 mom. skola icke äga tillämpning å, person, som före den 1 januari 1948 erhållit befattning såsom brandbefäl eller vunnit godkännande såsom skorstensfejare för sotningsdistrikt.

Vad i 53 § är stadgat skall icke gälla person, som före den 1 januari 1945 erhållit anställning inom brandväsendet.

Så snart ske kan efter denna stadgas utfärdande och senast den 1 januari 1947 skall med iakttagande av stadgans föreskrifter förslag till brandordning hava upprättats och underställts länsstyrelsens prövning. Brandordning avsedd att träda i kraft den 1 januari 1945 eller därefter, må jämväl före sistnämnda dag antagas och fastställas i enlighet med bestämmelserna i denna stadga.

Intill dess ny brandordning fastställts, skola hittills gällande brandordning och skogsbrandordning fortfarande lända till efterrättelse, i den mån de icke strida mot brandlagen eller denna stadga.

Det alla som vederbör hava, sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera visso hava Vi detta med egen hand underskrivit och med Vårt kungl. sigill bekräfta låtit.

Särö den 15 juli 1944.

GUSTAF.

(L. S.)

(Kommunikationsdepartementet.)

Thorwald Bergquist